

**Standardy ochrony małoletnich
(dzieci)
w VI Liceum Ogólnokształcącym
im. Adama Mickiewicza w Krakowie**

Rozdział I

Słowniczek pojęć/ objaśnienie terminów używanych w dokumencie standardy ochrony dzieci

§ 1

1. **Szkoła, liceum, VI Liceum** – VI Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Krakowie.
2. **Pracownik** – każda osoba zatrudniona w szkole na podstawie stosunku pracy albo umowy cywilnoprawnej odpłatnej bądź nieodpłatnej, a także wykonująca działalność na rzecz szkoły, np. praktykant, wolontariusz, również jeśli jest rodzicem lub opiekunem prawnym dziecka.
3. **Małoletni/dziecko/uczeń/uczennica** – każda osoba jest uczniem VI Liceum, w tym również uczniowie/uczennice pełnoletni/e¹.
4. **Opiekun** – dalej również opiekunowie ucznia/uczennicy, oznacza przedstawiciela ustawowego ucznia/uczennicy: rodzica² albo opiekuna³; rodzica zastępczego⁴; opiekuna tymczasowego (czyli osobę upoważnioną do reprezentowania małoletniego obywatela Ukrainy, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osób dorosłych)⁵.
5. **Zgoda opiekuna** – zgoda oznacza co do zasady zgodę jednego z rodziców w przypadku zwykłych, bieżących spraw życia ucznia/uczennicy (np. wyjazdu na wycieczkę) oraz zgodę obojga rodziców w sprawach przekraczających zakres zwykłego zarządu (przykłady w większości nie dotyczące szkoły, jak np. zgoda na zmianę miejsca zamieszkania). W zakresie spraw dotyczących bieżących spraw życia ucznia/uczennicy w przypadku sprzeciwu jednego z rodziców należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny (wówczas orzeczenie sądu opiekuńczego zastępuje zgodę obojga rodziców). Odpowiednie zastosowanie ma w tych przypadkach zgoda opiekuna, rodzica zastępczego lub opiekuna tymczasowego.
6. **Krzywdzenie dziecka** to każde zachowanie względem ucznia/uczennicy, które stanowi wobec niego czyn zabroniony. Oprócz tego krzywdzeniem jest zaniedbanie (zamierzone lub niezamierzone), działanie lub zaniechanie, a także każdy jego rezultat, skutkujący

---

¹ Niniejsze Standardy ochrony małoletnich (dzieci) w zakresie ochrony przed krzywdzeniem, tj. zasad bezpiecznych relacji i procedur interwencji dotyczą także pełnoletnich uczniów szkoły. Za każdym razem, gdy w dokumencie pojawia się określenie „uczeń”, „uczennica” oznacza ono również pełnoletniego ucznia/uczennicę szkoły. W przypadku uczniów pełnoletnich zgoda opiekuna przewidziana niniejszym dokumentem nie ma zastosowania, chyba, że co innego wynika z przepisów powszechnie obowiązujących.

² W rozumieniu art. 98 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.), dalej jako „Kodeks rodzinny i opiekuńczy”.

³ W rozumieniu art. 155 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

⁴ W rozumieniu art. 112¹ Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

⁵ W rozumieniu art. 25 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 167 z późn. zm.).

naruszeniem praw, swobody, dóbr osobistych ucznia/uczennicy i zakłóceniem jego/jej rozwoju.

7. Podstawowe formy krzywdzenia:

- 1) **Przemoc fizyczna wobec** ucznia/uczennicy. Jest to działanie bądź zaniechanie wskutek którego uczeń/uczennica doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożony. Krzywda stanowi rezultat działania bądź zaniechania ze strony rodzica, opiekuna, osoby odpowiedzialnej za ucznia/uczennicę, posiadającej nad nim/nią władzę lub takiej, której ufa. O przemoc fizycznej mówimy zarówno w wymiarze jednorazowym, jak i powtarzającym się.
- 2) **Przemoc psychiczna wobec** ucznia/uczennicy. Jest to przewlekła, niefizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy uczniem/uczennicą a osobą za niego/nią odpowiedzialną lub osobą, której uczeń/uczennica ufa. Tak jak w przypadku przemocy fizycznej obejmuje zarówno działania, jak i zaniechania. Do przejawów przemocy psychicznej zaliczamy m.in.:
  - a) niedostępność emocjonalną,
  - b) zaniedbywanie emocjonalne,
  - c) relacja z uczniem/uczennicą oparta na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu,
  - d) nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z uczniem/uczennicą,
  - e) niedostrzeżenie lub nieuznanie indywidualności ucznia/uczennicy,
  - f) niedostrzeżenie lub nieuznanie granic psychicznych między uczniem/uczennicą a osobą odpowiedzialną,
  - g) nieodpowiednia socjalizacja, demoralizacja,
  - h) sytuacje, w których uczeń/uczennica jest świadkiem przemocy.
- 3) **Przemoc seksualna wobec ucznia/uczennicy (wykorzystywanie seksualne ucznia/uczennicy)**. Jest to angażowanie ucznia/uczennicy przez osobę dorosłą lub innego/inną ucznia/uczennicę w aktywność seksualną. Dotyczy sytuacji, gdy nie dochodzi do kontaktu fizycznego (np. ekshibicjonizm, molestowanie werbalne - np. prowadzenie rozmów o treści seksualnej nieadekwatnej do wieku ucznia/uczennicy, komentowanie w sposób seksualny wyglądu i zachowania ucznia/uczennicy, zachęcanie do kontaktu z treściami pornograficznymi, *grooming* - strategie nieseksualnego uwodzenia ucznia/uczennicy z intencją nawiązania kontaktu seksualnego w przyszłości) i gdy do takiego kontaktu dochodzi (sytuacje takie jak: dotykanie ucznia/uczennicy, zmuszanie ucznia/uczennicy do dotykania ciała sprawcy, stosunek seksualny). Każda czynność seksualna podejmowana z uczniem/uczennicą przed ukończeniem 15 roku życia jest przestępstwem. W przypadku dzieci mówimy o wykorzystaniu seksualnym, kiedy między wykorzystującym (dorosły, inne dziecko) a wykorzystywanym (dziecko) z uwagi na wiek lub stopień rozwoju zachodzi relacja władzy, opieki czy zależności. Do innej formy wykorzystywania seksualnego dzieci zalicza się wyzyskiwanie seksualne. Jest to jakiegokolwiek: faktyczne lub usiłowane nadużycie podatności dziecka na zagrożenia, przewagi sił lub zaufania - w celu seksualnym. Wyzysk seksualny obejmuje (choć nie jest to konieczne) czerpanie

zysków finansowych, społecznych lub politycznych z wykorzystania seksualnego. Szczególne zagrożenie wyzyskiem seksualnym ma miejsce podczas kryzysów humanitarnych. Zagrożenie wyzyskiem seksualnym dotyczy zarówno samych dzieci, jak i opiekunów tych dzieci, mogących paść ofiarą wyzysku.

- 4) **Zaniedbywanie ucznia/uczennicy.** Jest to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie fizycznych i psychicznych potrzeb ucznia/uczennicy. Może przyjmować formę nierespektowania praw ucznia/uczennicy, co w rezultacie prowadzi do zaburzeń w jego zdrowiu i/lub rozwoju. Do zaniedbywania ucznia/uczennicy dochodzi w relacjach ucznia/uczennicy z osobą zobowiązaną do opieki, wychowania, troski i ochrony.
- 5) **Przemoc rówieśnicza** (nękanie rówieśnicze, *bullying*). Przemoc rówieśnicza ma miejsce, gdy uczeń/uczennica doświadcza różnych form nękania ze strony rówieśników. Dotyczy działań bezpośrednich lub z użyciem technologii komunikacyjnych (np. za pośrednictwem Internetu i telefonów komórkowych). Przemoc rówieśniczą obserwujemy, gdy szkodliwe działanie ma na celu wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy (intencjonalność), ma charakter systematyczny (powtarzalność), a ofiara jest słabsza od sprawcy bądź grupy sprawców. Obejmuje ona:
  - a) przemoc werbalną (np. przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie),
  - b) przemoc relacyjną (np. wykluczenie z grupy, ignorowanie, nastawianie innych przeciwko osobie, szantaż),
  - c) przemoc fizyczną (np. pobicie, kopanie, popychanie, szarpanie),
  - d) przemoc materialną (np. kradzież, niszczenie przedmiotów)
  - e) cyberprzemoc/przemoc elektroniczną (np. złośliwe wiadomości w komunikatorach, wpis w serwisie społecznościowym, umieszczanie w Internecie zdjęć lub filmów ośmieszających ofiarę),
  - f) wykorzystanie seksualne - dotykanie intymnych części ciała lub zmuszanie do stosunku płciowego lub innych czynności seksualnych przez rówieśnika,
  - g) przemoc uwarunkowaną normami i stereotypami związanymi z płcią (np. przemoc w relacjach romantycznych między rówieśnikami), pochodzeniem, narodowością, orientacją seksualną, wyznawaną religią czy innymi cechami.
8. **Koordynator bezpieczeństwa w Internecie** – nauczyciel informatyki wyznaczony przez dyrektora szkoły zarządzeniem, odpowiedzialny za zapewnienie bezpiecznych warunków korzystania przez ucznia/uczennicę z sieci teleinformatycznych, w tym Internetu na terenie szkoły. W przypadku nieobecności przedstawiciel dyrekcji pełniący dyżur.
9. **Osoba odpowiedzialna za standardy ochrony dzieci** – wicedyrektor ds. wychowawczych, w przypadku nieobecności wicedyrektor ds. organizacyjnych.
10. **Osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń** – pedagog szkolny/pedagog specjalny/psycholog szkolny odpowiedzialni za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających uczniowi/uczennicy.

11. **Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji** – pedagog szkolny/pedagog specjalny/psycholog szkolny odpowiedzialni za podejmowanie interwencji wewnątrz szkoły i przed właściwymi organami lub instytucjami.
12. **Osoba odpowiedzialna za udzielanie wsparcia** uczniowi/uczennicy – pedagog szkolny/pedagog specjalny/psycholog szkolny odpowiedzialni za opracowanie planu wsparcia ucznia/uczennicy po ujawnieniu krzywdzenia i monitorowanie jego wykonania.
13. **Rejestr interwencji** – dokumentacja zawierająca rejestr ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru ucznia/uczennicy, uwzględniający:
  - 1) Zgłoszenie ze wskazaniem osoby zgłaszającej,
  - 2) Osobę/osoby podejrzewane o krzywdzenie (opiekun ucznia/uczennicy, pracownik, inny/inna uczeń/uczennica, inna osoba),
  - 3) Rodzaj podjętej interwencji (zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa, wniosek o wgląd w sytuację rodziny, wszczęcie procedury Niebieskiej Karty),
  - 4) Datę interwencji,
  - 5) Dokumenty wytworzone podczas interwencji.
14. **Dane osobowe** ucznia/uczennicy – wszelkie informacje umożliwiające identyfikację ucznia/uczennicy, w tym jego imię, nazwisko i wizerunek.
15. Szkoła znajduje się na terenie właściwości:
  - 1) Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, ul. Przy Rondzie 7, 31-547 Kraków, Biuro Obsługi Interesanta : 12 286-32-83
  - 2) Komisariatu Policji I w Krakowie Siedziba główna: ul. Szeroka 35 31-053 Kraków, Telefony: Sekretariat: 47 83 57 700 (pn.-pt. w godz. 7.30-15.30), Dyżurny: 47 83 52 914, E-mail: kp1@krakow.policja.gov.pl
16. Szkoła współpracuje oraz informuje przebywających w niej uczniów/uczennice o możliwości uzyskania pomocy:
  - 1) Rzecznika Praw Obywatelskich
  - 2) Rzecznika Praw Dziecka, w tym prowadzonego przez niego telefonu zaufania 800 12 12 12
  - 3) Telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży 116 111

Rozdział II

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia uczniów/uczennic

§ 2

Standardy ochrony uczniów/uczennic

1. Szkoła podejmuje działania zapobiegające krzywdzeniu uczniów/uczennic w szczególności przez:
  - 1) ustanowienie zasad reagowania na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia,
  - 2) ustanowienie zasad bezpiecznej rekrutacji pracowników,
  - 3) zapewnienie odpowiedniego przygotowania pracowników poprzez szkolenia,
  - 4) ustalenie zakresów odpowiedzialności pracowników,
  - 5) ustalenie zasad bezpiecznych relacji między pracownikami a uczniami/uczennicami oraz między samymi uczniami/uczennicami.
2. Pracownicy posiadają odpowiednią wiedzę na temat czynników ryzyka i symptomów krzywdzenia uczniów/uczennic, zaś w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na ich występowanie.
3. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownik pedagogiczny szkoły podejmuje rozmowę z opiekunami ucznia/uczennicy, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia, motywując ich do szukania pomocy w innych instytucjach działających na rzecz dzieci. Podjęte kroki należy udokumentować zgodnie ze sposobem przyjętym w szkole.
4. Pracownicy są uważni na sytuację i dobrostan ucznia/uczennicy.

§ 3

Zasady rekrutacji pracowników

1. Przed zatrudnieniem danej osoby w szkole lub nawiązaniem współpracy w innej formie i powierzeniem jej obowiązków/ działań polegających na pracy z uczniami/uczennicami należy ustalić kwalifikacje tej osoby, ustalić czy posiada kompetencje do pracy z uczniami/uczennicami w zakresie podejmowanych działań oraz wykluczyć ryzyko wystąpienia z jej strony zagrożenia dla dobra uczniów/uczennic i zagrożenia ich bezpieczeństwa.
2. W trakcie rekrutacji należy uzyskać od kandydata/kandydatki:
  - 1) dane osobowe takie jak imię (imiona) i nazwisko, datę urodzenia, dane kontaktowe, potwierdzone sprawdzeniem dokumentu tożsamości;
  - 2) informacje dotyczące: wykształcenia, kwalifikacji zawodowych, przebiegu dotychczasowego zatrudnienia (nie dotyczy opiekunów uczniów/uczennic wykonujących działania na rzecz szkoły wynikające z przyjętego ogólnie ich zaangażowania w życie szkoły/ klasy/oddziału).
3. Przed nawiązaniem współpracy z daną osobą, szkoła ma obowiązek sprawdzić, czy osoba ta figuruje w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym (*Rejestr z dostępem ograniczonym* oraz *Rejestr osób w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze*)⁶. Wydruk z Rejestru należy przechowywać w aktach osobowych pracownika.
4. Osoba, o której mowa w ust. 1, przedkłada pracodawcy informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w

---

⁶ Rejestr dostępny jest na stronie: rps.ms.gov.pl.

art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.

5. Osoba, o której mowa w ust. 1, posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, ponadto przedkłada pracodawcy informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z uczniami/uczennicami.
6. Jeśli zatrudnienie przebiega w oparciu o ustawę z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r. poz. 984, z późn. zm.) – wymagane jest przedłożenie przez pracownika pedagogicznego informacji o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego oraz sprawdzenie przez dyrektora, czy dana osoba nie figuruje w Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych.
7. Osoba przyjęta na stanowisko związane z pracą z uczniami/uczennicami musi złożyć oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami ochrony małoletnich (dzieci) wraz z załącznikami i zobowiązaniu do ich przestrzegania – Załącznik nr [5];
8. Oświadczenie zostaje włączone do akt osobowych pracowników, a w przypadku ich braku - dołączone do umowy cywilnoprawnej.
9. Brak zgody na podpisanie dokumentu wymienionego w ust. 7 powyżej uniemożliwi nawiązanie z tą osobą jakiegokolwiek stosunku prawnego (zawarcie umowy o pracę/współpracy).

§ 4

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy pracownikami szkoły a uczniami/uczennicami

1. Pracownik zna i stosuje ustalone w szkole zasady bezpiecznych relacji pracowników z uczniami/uczennicami.
2. Naczelną zasadą wszelkich czynności podejmowanych przez każdego pracownika jest działanie dla dobra ucznia/uczennicy i w jego/jej najlepszym interesie.
3. Pracownik traktuje ucznia/uczennicę z szacunkiem oraz uwzględnia jego/jej godność, potrzeby i prawo do prywatności.
4. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec ucznia/uczennicy w jakiegokolwiek formie.
5. Niedopuszczalne jest nawiązywanie z uczniem/uczennicą jakichkolwiek relacji o charakterze seksualnym, romantycznym czy partnerskim.
6. Niedopuszczalne jest utrwalanie wizerunku ucznia/uczennicy (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych pracownika.
7. Każdy kontakt z uczniem/uczennicą jest jawny oraz wynika z realizacji zadań i działań służbowych.
8. Niedopuszczalne jest utrzymywanie kontaktów opartych na udzielaniu gratyfikacji finansowej lub materialnej wynikających z wykorzystywania przewagi fizycznej, stosunku władzy bądź zależności ucznia/uczennicy, a których intencją jest satysfakcja lub spełnienie potrzeb pracownika.

9. Należy zwracać uwagę, aby każdy komunikat, działanie bądź czynność podejmowana wobec ucznia/uczennicy były adekwatne do sytuacji, do stopnia jego rozwoju i indywidualnych możliwości psychofizycznych, bezpieczne, uzasadnione i nie skutkowały nierównym traktowaniem ucznia/uczennicy w stosunku do innych uczniów/uczennic, w tym jego/jej faworyzowaniem.
10. Należy doceniać zaangażowanie ucznia/uczennicy w podejmowane przez niego/nią działania.
11. Zasady bezpiecznych relacji pracowników z uczniem/uczennicą obowiązują każdego pracownika, a także każdą osobę mającą kontakt z uczniami/uczennicami znajdującymi się pod opieką szkoły, jeśli kontakt ten odbywa się za zgodą szkoły i/lub na jej terenie.
12. Szczegółowy opis zasad bezpiecznych relacji stanowi Załącznik [nr 1] do standardów.

§ 5

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy uczniami/uczennicami

1. Pracownik zna i monitoruje stosowanie zasad bezpiecznych relacji uczeń/uczennica – uczeń/uczennica ustalone w szkole.
2. Podstawową zasadą relacji między uczniami/uczennicami jest działanie z szacunkiem, uwzględniające godność i potrzeby wszystkich uczniów.
3. Standardem jest tworzenie atmosfery życia szkolnego, które promuje tolerancję i poczucie odpowiedzialności za swoje zachowanie.
4. Uczniowie angażowani są w działania, w których mają możliwość aktywnego uczestniczenia, podejmowania współdziałania i rozwijania podejścia zespołowego, w tym kształtującego pozytywne relacje z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
5. Niedozwolone jest w szczególności:
  - 1) Stosowanie agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.: bicie, wymuszanie, napastowanie seksualne, nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą, fizyczne zaczepki, zmuszanie do podejmowania niewłaściwych działań.
  - 2) Stosowanie agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.: obelgi, wyzwiska, wyśmiewanie, szydzenie, upokarzanie, bezpośrednie obrażanie, obraźliwe żarty, groźby.
  - 3) Stosowanie agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.: poniżanie, wykluczanie, manipulowanie, straszenie, szantażowanie, wulgarne gesty, obraźliwe treści (smsy, e-maile, grupy społecznościowe).
  - 4) Utrwalanie wizerunku innych uczniów/uczennic poprzez nagrywanie (również fonii) i fotografowanie bez uzyskania zgody, szczególnie w sytuacjach intymnych, mogących zawstydić.
  - 5) Upublicznianie materiałów i fotografii bez uzyskania zgody obecnych na nich uczniów/uczennic.
  - 6) Udostępnianie między uczniami/uczennicami substancji psychoaktywnych i używanie ich w swoim otoczeniu.
  - 7) Celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych uczniów/uczennic. Kradzież/przywłaszczenie własności innych.

6. Ewaluacja i weryfikacja zasad bezpiecznych relacji między uczniami/uczennicami odbywa się stosownie do potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na dwa lata.

§ 6

Uwzględnienie sytuacji uczniów/uczennic ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi⁷, w tym z niepełnosprawnościami

1. Szkoła uwzględnia sytuację uczniów/uczennic ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami, w sposób dostosowany do potrzeb uczniów/uczennic przebywających na terenie szkoły lub pod jej opieką, w szczególności poprzez:
  - 1) traktowanie każdego ucznia/uczennicy z należyтым szacunkiem, nie dyskryminując go/jej ze względu na jakiegokolwiek cechy, w tym specjalne potrzeby, niepełnosprawność, rasę, płeć, religię, kolor skóry, pochodzenie narodowe lub etniczne, język, stan cywilny, orientację seksualną, stan zdrowia, wiek, zdolności, przekonania polityczne lub status społeczny,
  - 2) okazywanie wszystkim uczniom/uczennicom troski o ich dobro i rozwój,
  - 3) stosowanie uniwersalnego projektowania, racjonalnego dostosowania i modyfikacji, celem zapewnienia równego dostępu dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami,
  - 4) eliminowanie barier utrudniających uczniom/uczennicom samodzielne funkcjonowanie i ekspresję, w tym barier informacyjno-komunikacyjnych, cyfrowych,
  - 5) poszukiwanie i wdrażanie metod pracy pedagogicznej, opartych na dowodach naukowych, najbardziej adekwatnych do rozpoznanych indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów/uczennic,
  - 6) angażowanie środowiska rodzinnego i lokalnego w rozwój uczniów/uczennic.
2. W szkole zapewnia się obecność osoby posiadającej przeszkolenie i umiejętność udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
3. Każda pomoc świadczona uczniowi/uczennicy ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami, następuje w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa i uwzględnia najlepszy interes ucznia/uczennicy.
4. Zadaniem pracowników jest identyfikowanie sytuacji, w tym specjalnych potrzeb ucznia/uczennicy, aby umożliwić realizację zadań, których uczeń/uczennica jest beneficjentem. Uwzględnia się informacje dotyczące ucznia/uczennicy udostępnione przez opiekunów ucznia/uczennicy. Zasadność i zakres gromadzenia oraz przetwarzania pozyskanych danych określają odrębne przepisy. W szczególności rozpoznaje się:
  - 1) funkcjonowanie poznawcze, emocjonalne i społeczne ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki niepełnosprawności ucznia/uczennicy,

---

⁷ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1798, z późn. zm.) Specjalne potrzeby edukacyjne są także określane jako szczególne potrzeby (patrz: ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, Dz.U. z 2019 r., poz. 1696 ze zm.), indywidualne potrzeby edukacyjne, potrzeby rozwojowe i edukacyjne itd.

- 2) warunki i sposoby niezbędne do zaspokojenia podstawowych potrzeb ucznia/uczennicy (fizjologicznych, w tym sensorycznych, psychofizycznych, w tym potrzeby bezpieczeństwa itp.) oraz konsekwencje ich deprywacji,
  - 3) sposoby regulacji emocji przez ucznia/uczennicę⁸,
  - 4) sposób reagowania na bliskość fizyczną innych osób,
  - 5) sposób komunikowania się ucznia/uczennicy (język, specyficzne narzędzia wspomagające komunikację oraz ich rodzaj),
  - 6) inne czynniki istotne dla ucznia/uczennicy.
5. W przypadku ustalenia możliwości wystąpienia wysokiego ryzyka zachowań trudnych, w tym agresywnych i autoagresywnych, czy problemowych zachowań o charakterze seksualnym:
- 1) opracowuje się indywidualną procedurę interweniowania, we współpracy z opiekunami, opartą na potrzebach/cechach ucznia/uczennicy,
  - 2) następnie proponuje się nieawersyjne strategie reagowania (nieawersyjne procedury to te, których celem jest obniżenie napięcia emocjonalnego, ochrona ucznia/uczennicy i innych osób zaangażowanych w zachowanie).
6. Indywidualne podejście do ucznia/uczennicy ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi, w tym z niepełnosprawnościami, obejmuje także:
- 1) wypracowanie zrozumiałej formy komunikacji wzajemnej – w języku/sposobie komunikacji używanym przez ucznia/uczennicę – dostosowanej do możliwości psychofizycznych ucznia/uczennicy i umożliwiającej wyrażenie przez ucznia/uczennicę swojej woli, w tym akceptacji lub sprzeciwu, co do pewnych czynności/zachowań⁹, o ile jest to zasadne przy wykorzystaniu alternatywnych lub wspomagających metod komunikacji,
  - 2) przekazywanie uczniowi/uczennicy w zrozumiały sposób wiedzy o jego/jej prawach i obowiązkach oraz możliwościach uzyskania pomocy, upewniając się, że przekaz jest dla niego/niej jasny i klarowny,
  - 3) zapoznanie ucznia/uczennicę w zrozumiały dla niego/niej sposób z obowiązującymi w szkole normami i zasadami oraz konsekwencjami ich naruszenia dla wszystkich stron,
  - 4) przekazywanie uczniowi/uczennicy w zrozumiały dla niego/niej sposób, jak powinien/powinna się zachować w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu,

---

⁸ uczniowie/uczennice ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami, mogą mieć swoje bardzo specyficzne sposoby regulowania emocji, w tym zindywidualizowane strategie wyciszania się i uspokajania. Dlatego ważne jest rozpoznanie czy są to strategie regulacji zewnętrznej (wymagającej działania opiekuna – jak obniżenie, złagodzenie tonu głosu, umożliwienie odosobnienia itp.) czy strategie samoregulujące pasywne (wycofanie, „odcięcie”) lub aktywne (od ssania kciuka, zamykania oczu, pocierania części ciała po wzmożony ruch, aktywność werbalną, dźwiękową, płacz, krzyk, rozmowę, itp.). Ważne! Bardzo pomocne jest, gdy dorosły obecny w sytuacji trudnej pozostaje wyciszony, spokojny, nie reaguje lękiem lub własnym zbyt silnym pobudzeniem, gdyż układ nerwowy dziecka dostraja się do stanu nerwowego osób w otoczeniu.

⁹ Nie dotyczy świadczeń opieki zdrowotnej, w których sprzeciw i akceptacja jest uregulowana odrębnymi przepisami.

- 5) przekazywanie uczniowi/uczennicy w zrozumiały dla niego sposób, jakie zachowania stanowią naruszanie granic prywatności/intymności innych osób, jakie zachowania krzywdzą innych oraz jakie sprawiają innym ból i cierpienie,
  - 6) zadbanie, aby reakcja osoby dorosłej nie skutkowała negatywnym nastawieniem innych uczniów/uczennic do ucznia/uczennicy, na rzecz którego podjęto interwencję – chronieni/chronione powinni być wszyscy/wszystkie uczniowie/uczennice uczestniczący/e w zdarzeniu, w tym jego świadkowie,
  - 7) przeciwdziałanie wszelkim formom ośmieszania, dyskryminacji, poniżania, zastraszania, oczerniania, wykluczenia ucznia/uczennicy lub jakiegokolwiek innej formie przemocy psychicznej, fizycznej lub seksualnej. Należy natychmiast reagować na wszystkie tego rodzaju sytuacje zaobserwowane w szczególności między uczniami/uczennicami,
  - 8) stosownie do potrzeb i okoliczności wskazane jest prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych i profilaktycznych ukierunkowanych na przeciwdziałanie wszelkiej dyskryminacji i przemocy oraz uwrażliwianie uczniów/uczennic na prawo każdej osoby do poszanowania jej godności,
  - 9) przekazywanie informacji opiekunom na temat występujących problemów oraz podejmowanie z nimi współpracy w tym zakresie.
7. Niedopuszczalne są następujące zachowania pracowników:
- 1) omawianie w obecności osób nieupoważnionych sytuacji ucznia/uczennicy, w tym jego/jej sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, itp.,
  - 2) deprecjonujące porównania z innymi osobami,
  - 3) celowe prowokowanie u ucznia/uczennicy wystąpienia lub eskalacji zachowań trudnych, niepożądanych,
  - 4) lekceważenie lub powierzchowne, nieuważne traktowanie zgłaszanej przez ucznia/uczennicę potrzeby wsparcia i pomocy,
  - 5) bierna postawa pracowników w zakresie troski o rozwój i zabezpieczenie ucznia/uczennicy w sytuacji zagrożenia jego/jej dobrostanu.
8. W szkole przyjmuje się „Procedurę reagowania w przypadku zachowania trudnego, agresywnego lub przemocy ze strony ucznia/uczennicy” [zał. 2], której celem jest zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim uczniom/uczennicom i dorosłym przebywającym w szkole w przypadku wystąpienia sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia i życia tych osób.
- 1) **Zakres zastosowania procedury:**
- naruszenie nietykalności fizycznej innych osób;
  - przemoc psychiczna, naruszenie godności osobistej;
  - bójki, pobicie;
  - stworzenie zagrożenia dla zdrowia i życia własnego i innych;
  - groźby użycia przemocy;
  - posługiwanie się niebezpiecznym przedmiotem;
  - niszczenie mienia.

2) Zakres odpowiedzialności:

- każdy z pracowników może zauważyć lub być poinformowany o wystąpieniu w/w aktów przemocy;
- każdy z pracowników ma obowiązek zareagować w sytuacji przemocy (będąc świadkiem zdarzenia lub osobą poinformowaną o zdarzeniu) tj. podjąć próbę przerwania sytuacji, zapewnić bezpieczeństwo osobom: świadkom, krzywdzonemu, krzywdzącemu – ich odizolowanie;
- zastosowanie procedury reagowania odbywa się z poinformowaniem pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego/pedagoga specjalnego, którzy następnie zajmują się całościowo sprawą.

§ 7.

Upowszechnianie wiedzy o standardach ochrony małoletnich (dzieci)

1. Pracownicy szkoły przechodzą szkolenia w zakresie ochrony uczniów/uczennic, organizowane z uwzględnieniem dla pełnionej przez nich roli w szkole.
2. Osoby pracujące z uczniami/uczennicami przechodzą szkolenia, uwzględniające zakres odpowiedzialności za dzieci znajdujące się pod ich opieką.
3. Działania szkoleniowe dotyczą w szczególności:
  - 1) standardów ochrony małoletnich (dzieci) - obowiązujące zasady i procedury,
  - 2) poszerzania umiejętności w zakresie rozpoznawania czynników ryzyka i symptomów krzywdzenia uczniów/uczennic,
  - 3) przeciwdziałania przemocy, w tym umiejętności rozwiązywania sytuacji konfliktowych.
4. Szkoła inicjuje i prowadzi działania edukacyjne z obszaru ochrony uczniów/uczennic przed krzywdzeniem skierowane do uczniów/uczennic oraz ich opiekunów, w szczególności na temat:
  - 1) sposobów unikania zagrożeń oraz reagowania na nie w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami,
  - 2) zasad bezpiecznych relacji z rówieśnikami, pożądanych postaw w kontaktach pomiędzy dziećmi, umiejętności rozwiązywania sytuacji konfliktowych,
  - 3) dostępu do informacji, gdzie mogą szukać pomocy,
  - 4) bezpiecznego korzystania z Internetu i platform cyfrowych, w tym mediów społecznościowych,
  - 5) prawa do ochrony wizerunku.
5. Należy zadbać, by uczniowie/uczennice wiedzieli/wiedziały, że mają prawo i możliwość rozmowy z osobą odpowiedzialną za ich ochronę¹⁰ (pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym, pedagogiem specjalnym) lub inną zaufaną osobą spośród pracowników szkoły, która podejmie działania, aby udzielić danemu uczniowi/uczennicy wsparcia z zachowaniem szacunku do ich prywatności, jeżeli:

---

¹⁰ Osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń, zgodnie z § 8 ust. 4.

- 1) mają jakikolwiek problem, obawiają się lub doznają przemocy, w tym doświadczyli zachowania łamiącego zasady bezpiecznych relacji ze strony członka pracowników szkoły, innego/innej ucznia/uczennicy, opiekuna ucznia/uczennicy, innej osoby bliskiej, lub jakiegokolwiek osoby,
  - 2) są świadkiem niewłaściwych, niezrozumiałych lub niejasnych zachowań, w tym wskazanych w zasadach bezpiecznych relacji wobec innego ucznia/uczennicy ze strony członka pracowników szkoły, innego/innej ucznia/uczennicy, opiekuna ucznia/uczennicy, innej osoby bliskiej, lub jakiegokolwiek osoby.
6. Opracowanie harmonogramu szkoleń i działań edukacyjnych koordynuje osoba odpowiedzialna za standardy ochrony dzieci w szkole¹¹.
7. Przeszkoleniem w zakresie wymienionym w ust. 3 powyżej objęty jest każdy nowo przyjęty pracownik oraz każdy pracownik pracujący z uczniami/uczennicami.

§ 8.

Obowiązki osób odpowiedzialnych za wprowadzenie Standardów ochrony małoletnich (dzieci) i realizację standardów

1. Obowiązki dyrektora szkoły:
  - 1) dbanie o tworzenie bezpiecznego środowiska w szkole lub placówce;
  - 2) wyznaczenie osób odpowiedzialnych za:
  - 3) standardy ochrony uczniów/uczennic,
  - 4) bezpieczeństwo w Internecie,
  - 5) przyjmowanie zgłoszeń,
  - 6) prowadzenie interwencji,
  - 7) udzielanie wsparcia uczniowi/uczennicy;
  - 8) delegowanie zadań oraz odpowiedzialności związanych z realizacją standardów ochrony małoletnich (dzieci) w szkole,
2. Do obowiązków osoby odpowiedzialnej za standardy ochrony małoletnich (dzieci) należy:
  - 1) dbałość o udostępnienie standardów ochrony małoletnich (dzieci) na stronie internetowej szkoły oraz na jej terenie;
  - 2) przygotowanie pracowników szkoły do stosowania standardów ochrony małoletnich (dzieci) przed przystąpieniem do pracy albo po dokonaniu zmian w tych standardach;
  - 3) koordynowanie działań edukacyjnych, przygotowanie harmonogramu szkoleń;
  - 4) współpraca z innymi osobami wyznaczonymi w zakresie realizacji Standardów ochrony małoletnich (dzieci);
  - 5) przegląd Standardów ochrony małoletnich (dzieci) w porozumieniu i współpracy z dyrektorem, pracownikami szkoły, uczniami/uczennicami i ich opiekunami;
  - 6) monitorowanie realizacji wytycznych zawartych w standardach ochrony małoletnich (dzieci), planowanie ewaluacji standardów i ich aktualizacja.
3. Koordynator bezpieczeństwa w Internecie ma za zadanie zapewnić:

---

¹¹ Osoba odpowiedzialna za standardy ochrony dzieci, zgodnie z § 8 ust. 2.

- 1) wytyczne w zakresie bezpiecznego nawigowania Internetu poprzez:
  - a) opracowanie i przedstawienie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu uczniom/uczennicom, pracownikom i opiekunom uczniów/uczennic;
  - b) opracowanie informacji nt. zagrożeń i rozwiązań w zakresie zapewnienia bezpiecznych warunków korzystania z Internetu poprzez urządzenia osobiste adresowanej do opiekunów uczniów/uczennic.
- 2) bezpieczne warunki korzystania z Internetu na urządzeniach szkoły poprzez:
  - a) ustalenie zakresu blokowania dostępu do treści nielegalnych, szkodliwych i nieodpowiednich do wieku;
  - b) sprawdzenie czy na urządzeniach szkoły znajdują się treści nielegalne, szkodliwe i nieodpowiednie do wieku uczniów/uczennic.
4. Do osoby odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń należy:
  - 1) przyjęcie zgłoszenia o wystąpieniu czynnika ryzyka zagrożenia dobra ucznia/uczennicy;
  - 2) przyjęcie zgłoszenia o ujawnieniu symptomów krzywdzenia ucznia/uczennicy lub krzywdzeniu ucznia/uczennicy; ujawnionych lub zgłoszonych incydentach lub zdarzeniach zagrażających dobru ucznia/uczennicy,
  - 3) przyjęcie zgłoszenia o podejrzeniu lub niewłaściwym udostępnieniu, rozpowszechnianiu lub wykorzystaniu wizerunku ucznia/uczennicy lub ujawnione na tym tle problemy;
  - 4) przekazanie zgłoszenia osobie odpowiedzialnej za podejmowanie interwencji oraz dyrektorowi szkoły lub gdy bezpośrednio zagrożone jest zdrowie lub życie ucznia/uczennicy - niezwłoczne poinformowanie policji.
5. Do osoby odpowiedzialnej za prowadzenie interwencji należy:
  - 1) dokumentowanie zgłoszeń, ich weryfikacja oraz informowanie dyrektora o wynikach poczynionych ustaleń;
  - 2) zainicjowanie interwencji;
  - 3) wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” (NK) w przypadku podejrzenia przemocy domowej
  - 4) zawiadomienie sądu opiekuńczego;
  - 5) złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego;
  - 6) prowadzenie rejestru interwencji.
6. Do osoby odpowiedzialnej za udzielanie wsparcia uczniowi/uczennicy należy:
  - 1) opracowanie planu wsparcia ucznia/uczennicy, uwzględniającego współpracę z wychowawcą, psychologiem szkolnym/ pedagogiem specjalnym/ pedagogiem szkolnym i opiekunem ucznia/uczennicy;
  - 2) wsparcie ucznia/uczennicy według poniższych zasad:
    - a) zadbanie o bezpieczeństwo ucznia/uczennicy,
    - b) zadbanie o dobrostan ucznia/uczennicy i zajęcie się jego/jej bieżącymi potrzebami,
    - c) przyjrzenie się czynnikom ryzyka krzywdzenia i podjęcie działań profilaktycznych;

- d) okazanie uczniowi/uczennicy życzliwości, zaufania, zainteresowania jego samopoczuciem i wsparcia w powrocie do aktywności;
- e) skierowanie ucznia/uczennicy i/lub jego/jej opiekunów adekwatnie do potrzeb do instytucji oferujących: poradnictwo, konsultacje psychologiczne, terapię uzależnień, interwencje dla sprawców przemocy, grupy wsparcia, warsztaty umiejętności wychowawczych (będą to instytucje takie jak m.in. poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży, ośrodki pomocy społecznej czy lokalne organizacje pozarządowe);
- f) monitorowanie wsparcia udzielanego uczniowi/uczennicy;
- g) ewentualne modyfikacje planu wsparcia w zależności od potrzeb.

Rozdział III

Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia ucznia/uczennicy

§ 9

1. Zagrożenie bezpieczeństwa ucznia/uczennicy może przybierać różne formy i przebiegać z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu i komunikowania.
2. Na potrzeby niniejszego dokumentu przyjęto następującą kwalifikację zagrożenia bezpieczeństwa uczniów/uczennicy:
  - 1) popełniono przestępstwo na szkodę dziecka (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad uczniem/uczennicą),
  - 2) doszło do innej formy krzywdzenia niebędącej przestępstwem, takiej jak np. przemoc domowa niespełniająca znamion przestępstwa znęcania, krzyk, poniżanie, wyśmiewanie, klapsy, presja i wymagania przekraczające możliwości dziecka,
  - 3) doszło do zaniedbania potrzeb życiowych ucznia/uczennicy (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem).
3. Na potrzeby niniejszego dokumentu wyróżniono procedury interwencji w przypadku podejrzenia działania na szkodę ucznia/uczennicy przez:
  - 1) osoby dorosłe (pracownicy, osoby trzecie);
  - 2) opiekunów ucznia/uczennicy;
  - 3) innego/inną ucznia/uczennicę.
4. Celem interwencji jest zatrzymanie krzywdzenia ucznia/uczennicy i zapewnienie mu/jej bezpieczeństwa.

§ 10

Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadaniu informacji o krzywdzeniu ucznia/uczennicy

1. Wszyscy pracownicy posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia ucznia/uczennicy.
2. Pracownicy szkoły monitorują sytuację i dobrostan uczniów/uczennicy.

3. W przypadku podjęcia przez pracownika szkoły informacji o zaistnieniu sytuacji, zdarzenia czy incydentów zagrażających dobru ucznia/uczennicy albo podejrzenia o tym, że uczeń/uczennica jest krzywdzony/a, pracownik ma obowiązek poinformować o tym wychowawcę oddziału, psychologa szkolnego/pedagoga szkolnego i osobę odpowiedzialną za standardy ochrony małoletnich (dzieci), t.j. wicedyrektora ds. wychowawczych.
4. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony osoby wyznaczonej do prowadzenia interwencji, wówczas interwencja prowadzona jest przez dyrektora szkoły.
5. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony dyrektora szkoły, wówczas działania podejmuje osoba, która dostrzegła krzywdzenie lub do której zgłoszono podejrzenie krzywdzenia za wiedzą organu prowadzącego i organu sprawującego nadzór pedagogiczny nad szkołą.
6. Wychowawca oddziału, psycholog szkolny/pedagog szkolny/pedagog specjalny analizują sytuację szkolną ucznia/uczennicy i odbywają rozmowę z uczniem/uczennicą oraz jego/jej opiekunami i informują ich o podejrzeniu oraz obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia ucznia/uczennicy do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinnego lub opiekuńczego, ośrodek pomocy społecznej). W trakcie rozmowy przekazywane są informacje na temat możliwych form i metod udzielenia pomocy.
7. Jeżeli poinformowanie opiekuna ucznia/uczennicy jest sprzeczne z dobrem ucznia/uczennicy lub niemożliwe, odstępuje się od tego.
8. Po poinformowaniu opiekuna nie będącego sprawcą przemocy zgodnie z punktem poprzedzającym, osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury/policji lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424, ze zm.).
8. Psycholog szkolny/pedagog szkolny/pedagog specjalny opracowuje plan pomocy uczniowi/uczennicy.
9. Psycholog szkolny/pedagog szkolny/pedagog specjalny sporządza Kartę interwencji (załącznik nr 3) zawierający:
  - 1) Imię i nazwisko ucznia/uczennicy, wobec którego/której zaszło podejrzenie krzywdzenia,
  - 2) Datę spotkania zespołu interwencyjnego oraz datę zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego wychowawcy oddziału lub pedagogowi szkolnemu lub psychologowi szkolnemu.
  - 3) czynniki ryzyka,
  - 4) wsparcie zaoferowane uczniowi/uczennicy przez szkołę,
  - 5) plan pomocy uczniowi/uczennicy - zaplanowane formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej wobec ucznia/uczennicy, jego/jej opiekunów,
  - 6) formy specjalistycznej pomocy pozaszkolnej, jeśli istnieje taka potrzeba,

- 7) w razie potrzeby wsparcie zaoferowane opiekunom,
- 8) informacja o skuteczności podjętych działań.
10. Pedagog szkolny/psycholog szkolny/ pedagog specjalny przedstawia uczniowi/uczennicy oraz opiekunom Kartę interwencji. W ustalaniu planu pomocy uczestniczą uczeń/uczennica i jego/jej opiekunowie. Plan pomocy jest realizowany przez ucznia/uczennicę, pracowników szkoły i przez opiekunów.
11. Nauczyciele, wychowawca, pedagog szkolny/psycholog szkolny/pedagog specjalny wdrażają plan pomocy, monitorują działania i ich skuteczność. W razie potrzeby zespół interwencyjny modyfikuje plan pomocy.
12. Karta interwencji pozostaje w dokumentacji pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego/pedagoga specjalnego.
13. Wszystkie osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych powzięły informację o krzywdzeniu ucznia/uczennicy lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania poufności, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

§ 11

W przypadku podejrzenia, że życie ucznia/uczennicy jest zagrożone lub grozi mu/jej ciężki uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe, ośrodek pomocy społecznej), dzwoniąc pod numer 112 lub 999 (pogotowie). Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie przekazuje informację osobie odpowiedzialnej za prowadzenie interwencji, która odpowiada za dalszy tok interwencji, zgodnie z procedurami opisanymi w standardach.

§ 12.

Krzywdzenie przez osobę dorosłą (pracownika lub osobę trzecią)

1. W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie ucznia/uczennicy przez osobę trzecią, osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji przeprowadza rozmowy: z uczniem/uczennicą w obecności psychologa, innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) ucznia/uczennicy, a w szczególności z jego/jej opiekunami. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne ucznia/uczennicy. Ustalenia są spisywane w karcie interwencji.
2. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji organizuje spotkanie/a z opiekunami ucznia/uczennicy, którym przekazuje informacje o zdarzeniu, ewentualnej interwencji oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb.
3. W przypadku, gdy wobec ucznia/uczennicy popełniono przestępstwo osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury.
4. W przypadku, gdy z rozmowy z opiekunami wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą uczniowi/uczennicy, ignorują zdarzenie lub w inny sposób nie wspierają

uczniowi/uczennicy, który/która doświadczył/a krzywdzenia osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do właściwego sądu rodzinnego.

5. W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie ucznia/uczennicy przez pracowników, w zależności od sytuacji (kwalifikacji prawnej), wykonuje się zgłoszenie do odpowiednich służb zgodnie z obowiązującym prawem. Do czasu wyjaśnienia sprawy pracownik podejrzewany o krzywdzenie ucznia/uczennicy będące czynem zabronionym w rozumieniu prawa polskiego zostaje odsunięty od wszelkich form kontaktu nie tylko z pokrzywdzonym, ale także z pozostałymi uczniami/uczennicami. W pozostałych sytuacjach dyrektor podejmuje działania dyscyplinarne zgodnie z przepisami prawa i zasadami obowiązującymi w szkole.
6. W przypadku, gdy pracownik szkoły dopuścił się wobec ucznia/uczennicy krzywdzenia niebędącego przestępstwem (np. krzyk, wykluczanie, poniżanie), osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji powinna zbadać wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności wysłuchać osobę podejrzewaną o krzywdzenie, ucznia/uczennicę oraz innych świadków zdarzenia. W sytuacji, gdy naruszenie dobra ucznia/uczennicy jest znaczne, w szczególności gdy doszło do dyskryminacji lub naruszenia godności ucznia/uczennicy, należy rozważyć wdrożenie właściwych procedur dyscyplinarnych w tym rozwiązanie stosunku prawnego (rozwiązanie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, umowy praktyk lub wolontariatu) z osobą, która dopuściła się krzywdzenia. Jeżeli osoba, która dopuściła się krzywdzenia nie jest bezpośrednio zatrudniona przez szkołę, lecz przez podmiot trzeci, wówczas należy zarekomendować zakaz wstępu tej osoby na teren szkoły, a w razie potrzeby rozwiązać umowę z instytucją współpracującą.

§ 13.

Krzywdzenie przez opiekuna ucznia/uczennicy

1. W przypadku, gdy zgłoszone zostało krzywdzenie ucznia/uczennicy przez jego opiekuna osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji przeprowadza rozmowę z uczniem/uczennicą. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji powinna też przeprowadzić rozmowy z innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) ucznia/uczennicy. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne ucznia/uczennicy. Ustalenia są spisywane w karcie interwencji.
2. W przypadku, gdy wobec ucznia/uczennicy popełniono przestępstwo osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury.
3. W przypadku, gdy uczeń/uczennica doznaje innej formy krzywdzenia niż popełnienie przestępstwa na jego szkodę ze strony opiekunów lub innych domowników:

- a) gdy zachowanie wobec ucznia/uczennicy spełnia znamiona przemocy domowej¹² należy wszcząć procedurę Niebieskiej Karty poprzez przesłanie formularza „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego właściwego ze względu na zamieszkanie osoby doznającej przemocy domowej w terminie 5 dni. W przypadku, gdy uczniowi/uczennicy doznaje przemocy ze strony dziecka – innego członka rodziny (rodzeństwo, dalsza rodzina) można wszcząć procedurę „Niebieskiej Karty” w stosunku do opiekuna, który nie reaguje na krzywdzenie ucznia/uczennicy.
  - b) gdy zachowanie nie nosi znamion przemocy domowej, a relacje w rodzinie są w inny sposób nieprawidłowe (np. rodzice są niewydolni wychowawczo) – bądź gdy uczeń/uczennica doświadcza zaniedbania należy wystąpić do sądu rodzinnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka o wgląd w sytuację rodziny.
4. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji organizuje spotkanie/a z pełnoletnim członkiem rodziny, niebędącym sprawcą krzywdzenia, któremu przekazuje informacje o zdarzeniu, ewentualnej interwencji oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb.
  5. W toku prowadzonej procedury Niebieskiej Karty osoba znająca najlepiej ucznia/uczennicę (wychowawca/ nauczyciel) uczestniczy w pracach grupy diagnostyczno-pomocowej, jeśli zostanie poproszona o udział w jej pracach.
  6. W przypadku zagrożenia życia i zdrowia ucznia/uczennicy powiadamia się policję i ośrodek pomocy społecznej, a następnie ustala się osoby spokrewnione, które mogłyby czasowo przejąć opiekę nad uczniem/uczennicą.

§ 14

Krzywdzenie rówieśnicze

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia ucznia/uczennicy przez innego/inną ucznia/uczennicę przebywającego/ą w szkole osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji przeprowadza rozmowę z uczniem/uczennicą podejrzewanym/ą o krzywdzenie oraz jego/jej opiekunami, a także oddzielnie z uczniem/uczennicą poddawany/ą krzywdzeniu i jego/jej opiekunami. Ponadto rozmawia z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu. W trakcie rozmów należy dążyć do ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne ucznia/uczennicy krzywdzonego/ej. Ustalenia są spisywane w karcie interwencji. Dla ucznia/uczennicy krzywdzącego/ej oraz krzywdzonego/ej sporządza się oddzielne karty interwencji.
2. Wspólnie z opiekunami ucznia/uczennicy krzywdzącego/ej należy opracować plan naprawczy, celem zmiany niepożądanych zachowań. Zaleca się korzystanie z wsparcia instytucji znajdujących się w obszarze działania szkoły.
3. W trakcie rozmów należy upewnić się, że uczeń/uczennica podejrzewany/a o krzywdzenie innego/innej ucznia/uczennicy sam/a nie jest krzywdzony/a przez opiekunów, innych dorosłych bądź innego ucznia/uczennicę. W przypadku potwierdzenia takiej okoliczności należy podjąć interwencję także w stosunku do tego/tej ucznia/uczennicy.

---

¹² Definicja przemocy domowej: patrz art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2023 r. poz. 424)

4. W przypadku, gdy uczeń/uczennica krzywdzący/a nie jest uczniem/uczennicą szkoły należy porozmawiać z uczniem/uczennicą poddawanyemu krzywdzeniu, innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu, a także z opiekunami dziecka krzywdzonego celem ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji organizuje spotkanie/a z opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb oraz o sposobach reakcji na zdarzenie (poinformowanie sądu rodzinnego, poinformowanie szkoły, poinformowanie opiekunów ucznia/uczennicy krzywdzącego/ej).
5. W przypadku, gdy z rozmowy z opiekunami wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą uczniowi/uczennicy, ignorują zdarzenie lub w inny sposób nie wspierają dziecka, które doświadczyło krzywdzenia osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do właściwego sądu rodzinnego.
6. Jeżeli osobą podejrzewaną o krzywdzenie jest uczeń/uczennica w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, należy ponadto poinformować właściwy miejscowo sąd rodzinny lub policję poprzez stosowne pisemne zawiadomienie.
7. Jeżeli osobą podejrzewaną o krzywdzenie jest uczeń/uczennica powyżej lat 17, a jego/jej zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas należy poinformować właściwą miejscowo jednostkę policji lub prokuratury poprzez pisemne zawiadomienie.
8. Jeżeli osobą podejrzewaną o krzywdzenie jest uczeń/uczennica w wieku od 10 do 13 lat, wówczas konieczne jest zawiadomienie sądu rodzinnego lub policji o potencjalnej demoralizacji nieletniego.

§ 15

Plan wsparcia

1. Wobec ucznia/uczennicy poddawanego/ej krzywdzeniu osoba odpowiedzialna za udzielanie wsparcia uczniowi/uczennicy opracowuje indywidualny plan wsparcia zawarty w karcie interwencji. Plan powinien zawierać wskazania dotyczące działań szkoły w celu zapewnienia uczniowi/uczennicy bezpieczeństwa, w tym:
  - 1) sposoby odizolowania od osób podejrzewanych o krzywdzenie i możliwość swobodnego funkcjonowania,
  - 2) ofertę wsparcia możliwego do uzyskania na terenie szkoły,
  - 3) skierowania ucznia/uczennicy do innej placówki, jeżeli istnieje taka potrzeba. Listę miejsc, gdzie skierować opiekuna ucznia/uczennicy potrzebującego/ej wsparcia dla siebie i dziecka stanowi Załącznik [nr 4]
2. Plan wsparcia powinien być opracowany z pedagogiem szkolnym/pedagogiem specjalnym/psychologiem szkolnym, wychowawcą oraz opiekunami ucznia/uczennicy i omówiony z uczniem/uczennicą. W przypadku, gdy opiekun jest osobą krzywdzącą ucznia/uczennicę, wówczas plan należy opracować w porozumieniu z niekrzywdzącym opiekunem ucznia/uczennicy.
3. Adekwatny plan wsparcia należy opracować wobec uczniów/uczennic będących świadkami krzywdzenia.

Rozdział IV

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu

§ 16

1. Szkoła, zapewniając uczniom/uczennicom dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające uczniów/uczennice przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.
2. Za zagrożenia związane z użytkowaniem przez uczniów/uczennice Internetu i mediów elektronicznych uznaje się:
  - 1) dostęp do treści nielegalnych, m.in. materiałów przedstawiających seksualne wykorzystywanie dziecka, materiały przedstawiające twardą pornografię, treści propagujące rasizm i ksenofobię, inne nielegalne treści skierowane przeciwko bezpieczeństwu dzieci, na przykład: propagowanie lub pochwalanie zachowań o charakterze pedofilskim, materiały utrwalające wizerunek nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej przy użyciu przemocy, groźby bezprawnej lub podstępnej albo rozpowszechniane bez jej zgody, treści pornograficzne udostępniane uczniowi/uczennicy, uwodzenie dziecka poniżej 15 r.ż. przez Internet, tzw. child grooming, zjawisko szantażu na tle seksualnym (określane również jako „sextortion”).
  - 2) dostęp do treści szkodliwych i nieodpowiednich, do których zaliczane są m.in.
    - a) treści obrazujące przemoc, obrażenia fizyczne,
    - b) treści prezentujące drastyczne sceny, śmierć, okrucieństwo wobec zwierząt,
    - c) treści nawołujące do podejmowania działań autodestrukcyjnych (samookaleczeń, głodzenia się, samobójstw, zażywania szkodliwych substancji, w tym środków psychoaktywnych niezidentyfikowanych jednoznacznie jako narkotyki itp.),
    - d) treści nawołujące do przemocy, przestępczości, radykalizacji (również sekty) i ekstremizmu,
    - e) patostreamy,
    - f) treści dyskryminacyjne
    - g) treści pornograficzne, etc.
  - 3) dostęp do szkodliwych i nieodpowiednich kontaktów online oraz usług online, skutkujących m.in. presją rówieśniczą, cyberprzemocą, groomingiem, szantażem na tle seksualnym, aktywnością seksualną jako źródłem dochodu osób nieletnich, hazardem online, dostępem do reklamy niedostosowanej do wieku, dostępem do mediów społecznościowych niedostosowanych do wieku,
  - 4) dostęp do szkodliwych i ryzykownych zachowań skutkujących m.in. podejmowaniem wyzwań online, sekstingiem, wywieraniem presji, stosowaniem przemocy z wykorzystaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych.
3. Szkoła, zapewniając uczniom/uczennicom dostęp do Internetu, podejmuje działania, których celem jest zablokowanie dostępu do treści nielegalnych, szkodliwych i nieodpowiednich dla ucznia/uczennicy. Warunkiem dopuszczenia ucznia/uczennicy do

korzystania z urządzeń szkoły jest zapoznanie się przez nie z zasadami bezpiecznego korzystania z Internetu.

4. Szkoła udostępnia materiały edukacyjne, dotyczące zasad bezpiecznego korzystania z Internetu (np. poprzez zamieszczanie ich na stronie internetowej itp.).
5. W szkole podejmowane są działania mające na celu ochronę ucznia/uczennicy przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie.
6. W szkolnych komputerach dostawca Internetu stosuje zabezpieczenia przed dostępem do treści, które mogą zagrażać prawidłowemu rozwojowi ucznia/uczennicy.
7. Infrastruktura sieciowa szkoły zapewnia dostęp do Internetu uczniom/uczennicom wyłącznie w czasie zajęć pod nadzorem nauczyciela lub w bibliotece szkolnej pod nadzorem nauczyciela bibliotekarza. Szkoła nie udostępnia uczniom/uczennicom wifi.
8. W przypadku użytkowania sprzętu z dostępem do Internetu pod nadzorem nauczyciela, ma on obowiązek informowania uczniów/uczennicy o zasadach bezpiecznego korzystania z zasobów internetowych i czuwania nad bezpiecznym korzystaniem z sieci podczas zajęć.
9. Korzystanie z multimediiów, Internetu i programów użytkowych służy wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym, wychowawczym.
10. W przypadku stwierdzenia przez nauczyciela lub ucznia/uczennicę niebezpiecznych treści znajdujących się na komputerze szkolnym, nauczyciel bez zwłoki zawiadamia dyrektora szkoły.
11. W szkole podejmowane są działania profilaktyczne mające na celu uświadomienie uczniom/uczennicom, jakie zagrożenie niesie ze sobą Internet i jak bezpiecznie korzystać z urządzeń multimedialnych oraz Internetu.

§ 18

Podejmowanie działań naprawczych

1. W celu usunięcia z Internetu nielegalnych, kompromitujących lub krzywdzących materiałów należy poinformować opiekunów uczniów/uczennicy o możliwościach ich usunięcia we współpracy z Dyżurnet.pl oraz w trybie zgłaszania takich treści poprzez formularz na stronie, na której materiał został opublikowany.
2. Należy poinformować pokrzywdzonego/ą ucznia/uczennicę o przysługującym mu/jej prawie do bycia zapomnianym, wynikającym z unijnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych, które w uzasadnionych przypadkach zapewnia usunięcie konkretnych linków z wyszukiwarki Google, w związku z czym nie będą one mogły być wyświetlone przy wpisywaniu jakiegokolwiek frazy.
3. W przypadku udostępnienia materiałów naruszających intymność i prywatność ucznia/uczennicy, możliwe jest również skorzystanie ze strony <https://stopncii.org/>, czyli Stop Non-Consensual Intimate Image Abuse. Strona pomaga usunąć z Internetu materiały intymne z wizerunkiem osoby, która nie wyraziła zgody na upublicznienie treści.

Rozdział V

Monitoring

§ 20

1. Osoba odpowiedzialna za standardy ochrony małoletnich (dzieci) wraz z zespołem powołanym przez Dyrektora, raz na 2 lata przeprowadza wśród pracowników ewaluację stanu znajomości i przestrzegania standardów ochrony małoletnich (dzieci) oraz potrzeby wprowadzenia zmian w tych standardach.
2. Ewaluacja stanu znajomości i przestrzegania standardów ochrony małoletnich (dzieci) oraz potrzeby wprowadzenia zmian w tych standardach przeprowadzana jest wśród uczniów/uczennic i ich opiekunów.
3. Jeśli na podstawie raportu zostanie ustalone, że stopień znajomości standardów ochrony małoletnich (dzieci) jest niewystarczający, osoba odpowiedzialna za standardy ochrony małoletnich (dzieci) ma obowiązek przeprowadzić szkolenie uzupełniające z zakresu standardów ochrony małoletnich (dzieci) dla pracowników.
4. Dyrektor szkoły wprowadza do standardów ochrony małoletnich (dzieci) niezbędne zmiany i ogłasza nowe brzmienie standardów.

Rozdział VI

Przepisy końcowe

§ 21.

Standardy wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.

1. Udostępnienie standardów następuje w sposób umożliwiający zapoznanie się z nimi przez pracowników szkoły, uczniów/uczennic i ich opiekunów poprzez:
  - 1) udostępnienie papierowej wersji dokumentu w siedzibie szkoły (w dziale kadr)
  - 2) zamieszczenie na stronie internetowej szkoły (<https://vilo.krakow.pl/>)
2. Podmioty współpracujące, w przypadku, gdy ich działalność obejmuje kontakt z uczniami/uczennicami, są zobowiązane do przestrzegania niniejszych standardów.

Załączniki:

Zasady bezpiecznych relacji pracowników VI Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Krakowie z uczniami/uczennicami

Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez pracowników jest działanie dla dobra ucznia/uczennicy i w jego najlepszym interesie. Pracownik traktuje ucznia/uczennicę z szacunkiem oraz uwzględnia jego/jej godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec ucznia/uczennicy w jakiegokolwiek formie. Pracownicy realizując te cele, działają w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych szkoły oraz swoich kompetencji. Zasady bezpiecznych relacji pracowników z uczniami/uczennicami obowiązują wszystkich pracowników, współpracowników, praktykantów i wolontariuszy, a także każdą dorosłą osobę mającą kontakt z uczniami/uczennicami znajdującymi się pod opieką szkoły, jeśli kontakt ten odbywa się za zgodą szkoły i/lub na jej terenie. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia.

Relacje pracowników z uczniami/uczennicami

Jesteś zobowiązany/a do utrzymywania profesjonalnej relacji z uczniami/uczennicami i każdorazowego rozważenia, czy Twoja reakcja, komunikat bądź działanie wobec ucznia/uczennicy są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych uczniów/uczennic. Działaj w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji Twojego zachowania.

Komunikacja z uczniami/uczennicami

1. W komunikacji z uczniami/uczennicami zachowuj cierpliwość i szacunek.
2. Słuchaj uważnie uczniów/uczennice i udzielaj im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.
3. Nie wolno Ci zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać ucznia/uczennicy. Nie wolno Ci krzyknąć na ucznia/uczennicę w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa ucznia/uczennicy lub innych uczniów/uczennic.
4. Nie wolno Ci ujawniać informacji wrażliwych dotyczących ucznia/uczennicy wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych uczniów/uczennic. Obejmuje to wizerunek ucznia/uczennicy, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
5. Podejmując decyzje dotyczące ucznia/uczennicy, poinformuj go/ją o tym i staraj się brać pod uwagę jego/jej oczekiwania.
6. Szanuj prawo ucznia/uczennicy do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności, aby chronić ucznia/uczennicę, wyjaśnij mu/jej to najszybciej, jak to możliwe.

7. Nie wolno Ci zachowywać się w obecności uczniów/uczennic w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec ucznia/uczennicy relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
8. Zapewnij ucznia/uczennicę, że jeśli czuje się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, może o tym powiedzieć Tobie lub wskazanej osobie i może oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.
9. Korzystaj z alternatywnych form komunikacji z uczniem/uczennicą, który/a tego potrzebuje, uwzględniając możliwości psychofizyczne ucznia/uczennicy.

Działania z uczniami/uczennicami

1. Doceniaj i szanuj wkład ucznia/uczennicy w podejmowane działania, aktywnie go/ją angażuj i traktuj równo bez względu na płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
2. Unikaj faworyzowania ucznia/uczennicy.
3. Nie wolno Ci nawiązywać z uczniem/uczennicą jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać mu/jej propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie uczniom/uczennicom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
4. Nie wolno Ci utrzymywać wizerunku ucznia/uczennicy (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków uczniów/uczennic, jeśli dyrektor szkoły nie został o tym poinformowany, nie wyraził na to zgody i nie uzyskano zgód opiekunów uczniów/uczennic oraz samych uczniów/uczennic.
5. Nie wolno Ci proponować uczniom/uczennicom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności uczniów/uczennic w czasie wykonywania obowiązków służbowych lub pobytu na terenie szkoły.
6. Nie wolno Ci wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec ucznia/uczennicy lub opiekunów ucznia/uczennicy, które mogłyby prowadzić do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.
7. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie ucznia/uczennicy przez pracownika lub pracownika przez ucznia/uczennicę, muszą być raportowane dyrektorowi. Jeśli jesteś ich świadkiem reaguj stanowczo, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.

Kontakt fizyczny z uczniami/uczennicami

Każde przemocowe działanie wobec ucznia/uczennicy jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z uczniem/uczennicą może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby ucznia/uczennicy w danym momencie, uwzględnia wiek ucznia/uczennicy, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego ucznia/uczennicy może być nieodpowiednie wobec innego. Kieruj się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję ucznia/uczennicy, pytając go/ją o zgodę na kontakt fizyczny i zachowując świadomość, że nawet przy Twoich dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez ucznia/uczennicę.

1. Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej ucznia/uczennicy.
2. Nigdy nie dotykaj ucznia/uczennicy w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
3. Zawsze bądź przygotowany na wyjaśnienie swoich działań.
4. Zachowaj szczególną ostrożność wobec uczniów/uczennic, którzy/które doświadczyli/ły przemocy i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach powinieneś reagować z wycuciem, jednak stanowczo i pomóc uczniowi/uczennicy zrozumieć znaczenie osobistych granic.
5. Kontakt fizyczny z uczniem/uczennicą nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub ucznia/uczennicy, zawsze poinformuj o tym osobę odpowiedzialną i/lub postąp zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.

Kontakty podczas wycieczek i wyjść szkolnych

1. Zadbaj o bezpieczeństwo i dobre samopoczucie uczniów/uczennic. Oznacza to konieczność wcześniejszego przeprowadzenia oceny ryzyka obejmującej transport i zakwaterowanie.
2. Bądź zawsze świadom tego, co robią uczniowie/uczennice i gdzie przebywają.
3. Zadbaj o odpowiednie rozlokowanie uczniów/uczennic w pokojach. Cała grupa powinna mieszkać na jednym piętrze, a jeżeli to niemożliwe co najmniej jeden nauczyciel powinien mieszkać na każdym piętrze zajmowanym przez uczniów/uczennice.
4. Niedozwolone jest pozostawianie uczniów/uczennic samych na noc w pokoju pracowników, spanie z uczniem/uczennicą w jednym pokoju (z wyjątkiem zbiorowych sal) lub w jednym łóżku.
5. Przed wejściem do pokoi uczniów/uczennic pracownicy powinni zapukać.

Kontakty poza godzinami pracy

1. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli uczniowie/uczennice i opiekunowie uczniów/uczennic są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych uczniów/uczennic, ich opiekunów.

Kontakty online

1. Bądź świadom cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania Twojej prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, ale także Twoich własnych działań w Internecie. Dotyczy to lajkowania określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których możesz spotkać uczniów/uczennice, z którymi prowadzisz zawodowe działania, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których korzystasz. Jeśli Twój profil jest publicznie dostępny, uczniowie/uczennice i ich opiekunowie będą mieć wgląd w Twoją cyfrową aktywność.
2. Komunikacja z uczniami/uczennicami poprzez kanały internetowe (np. grupy w mediach społecznościowych) dozwolona jest wyłącznie dla realizacji celów edukacyjnych bądź wychowawczych.
3. W trakcie lekcji lub innych aktywności prowadzonych przez szkołę wyłącz funkcjonalność bluetooth w osobistym urządzeniu elektronicznym.

Ochrona uczniów/uczennic

1. W przypadku pracy z uczniem/uczennicą, który/a doświadczył/a krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania zachowaj ostrożność i dystans w celu ochrony ucznia/uczennicy. Zawsze tłumacz uczniowi/uczennicy granice relacji.
2. W sytuacji podejrzenia lub ujawnienia krzywdzenia zawsze stwórz uczniowi/uczennicy możliwość wypowiedzenia się, przedstawienia swojego zdania/opinii, pamiętając, że może to być dla ucznia/uczennicy pierwsza i jedyna rozmowa (uczeń/uczennica może już nie podjąć więcej prób poszukiwania wsparcia). Szczególnie ważne jest, by:
  - 1) wyrazić swoją troskę poprzez deklarację, że się uczniowi/uczennicy wierzy;
  - 2) zapewnić ucznia/uczennicę, że dobrze uczynił/a, podejmując rozmowę o doznanej krzywdzie;
  - 3) wyjaśniać uczniowi/uczennicy, że nie jest winny/a zaistniałej sytuacji;
  - 4) jednoznacznie negatywnie ocenić każdą formę przemocy, dając wyraźny sygnał, że jest ona niedopuszczalna i należy jej zapobiegać/powstrzymać;
  - 5) odpowiednio poinformować ucznia/uczennicę, że tą sprawą zajmą się inne odpowiednie osoby, w tym udzielić informacji, że podjęte zostaną działania zapewniające mu/jej bezpieczeństwo i że nie jest winny/a temu, co się stało.

PROCEDURA REAGOWANIA W PRZYPADKU ZACHOWANIA TRUDNEGO, AGRESYWNEGO LUB PRZEMOCY ZE STRONY UCZNIĄ/UCZENNICY

w przypadku zaobserwowania u ucznia/uczennicy przejawów wzmożonego napięcia, zdenerwowania lub trudności stwarzających prawdopodobieństwo wystąpienia zachowania trudnego, w tym agresywnego, autoagresywnego, zagrażającego sobie lub otoczeniu należy niezwłocznie podjąć działania, aby przeciwdziałać jego rozwinięciu, w tym należy podjąć z dzieckiem rozmowę uspokajającą, wyciszającą, o ile to możliwe, na neutralny temat (metoda przekierowania uwagi) lub inne oddziaływanie kojące/uspokajające;

w sytuacji eskalacji zachowań trudnych, niepożądanych należy podjąć próbę ich wygaszenia, przerwania, adekwatnie do sytuacji, z uwzględnieniem rozpoznanego wcześniej ryzyka wystąpienia zachowań trudnych, agresywnych, autoagresywnych oraz ustalonych i stosowanych u dzieci indywidualnych strategii proaktywnych (czyli zapobiegające temu zachowaniu) lub nieawersyjnych strategii reaktywnych;

jeżeli podjęte czynności w danej sytuacji nie przynoszą efektów i następuje eskalacja zachowań trudnych, agresywnych, autoagresywnych należy poinformować pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego/pedagoga specjalnego/przedstawiciela dyrekcji pełniącego dyżur, z prośbą o pomoc; osoby te udzielają wsparcia w danej sytuacji;

- następnie, w przypadku wystąpienia bardzo agresywnego zachowania, którego nie można powstrzymać i stwarza ono zagrożenie dla zdrowia i życia własnego i innych osób, należy niezwłocznie, jeżeli jest taka konieczność, udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej, wezwać Pogotowie Ratunkowe lub Policję, a następnie powiadomić opiekunów ucznia/uczennicy - w tej sytuacji można, jeśli jest to niezbędne, możliwe i bezpieczne dla każdego uczestnika zdarzenia, zastosować jak najmniej inwazyjną formę przerwania aktu agresji;
- należy zadbać o bezpieczeństwo każdego uczestnika zdarzenia, w tym świadków;

jeżeli okoliczności zdarzenia na to pozwolą – niezwłocznie – pedagog szkolny/pedagog specjalny/psycholog szkolny podejmuje rozmowę stwarzającą uczniowi/uczennicy możliwość wypowiedzenia się, przedstawienia swojego zdania/opinii w celu ustalenia

przyczyn i okoliczności zdarzenia; o sytuacji należy poinformować opiekunów i sporządzić kartę interwencji;

- do momentu uzyskania pewności, że sytuacja została zażegnana, a zachowanie trudne ustąpiło, nie wolno pozostawić ucznia/uczennicy samemu sobie, tzn. „stracić go z pola widzenia”;
- należy zadbać o bezpieczeństwo wszystkich uczestników zdarzenia, świadków i udzielić im wsparcia, np. pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Szczególne warunki rozmowy interwencyjnej:

- rozmowa powinna być przeprowadzona bez presji czasu, pospieszania ucznia/uczennicy oraz powinna być dostosowana do potrzeb i możliwości ucznia/uczennicy; miejsce jej przeprowadzenia winno uwzględniać m.in. specyfikę odbioru i przetwarzania bodźców sensorycznych przez ucznia/uczennicę; należy wziąć pod uwagę język i sposoby komunikacji ucznia/uczennicę;
- osoba prowadząca rozmowę winna znać sposoby regulacji emocji przez ucznia/uczennicę (np. stymowanie/zachowania autostymulujące) oraz mieć wiedzę, czy u ucznia/uczennicy występują zachowania trudne (np. zachowania agresywne, autoagresywne);
- podczas rozmowy trzeba pozwolić uczniowi/uczennicy na swobodną wypowiedź, w tym ujawnienie obaw, nie przerywać, nie krytykować, nie uzupełniać wypowiedzi własnymi domysłami, nie komentować treści przekazywanych przez ucznia/uczennicę, nie minimalizować znaczenia tego, co się wydarzyło;
- rozmowa powinna przebiegać w spokojnej atmosferze; po jej zakończeniu uczeń/uczennica powinien/powinna zostać objęty/a adekwatnym wsparciem do czasu ustabilizowania sytuacji i wyciszenia zachowania - nie wolno pozostawić ucznia/uczennicy samemu sobie, „stracić z pola widzenia” do momentu uzyskania pewności, że sytuacja jest ustabilizowana.

Wskazania dla pracowników:

- zapoznanie się z w/w procedurą reagowania w przypadku zachowania trudnego, agresywnego lub przemocy ze strony ucznia/uczennicy, zadaniami i procesem realizowania w przypadku jej podjęcia,
- współpraca z pedagogiem szkolnym, pedagogiem specjalnym, psychologiem szkolnym wyznaczonymi do podejmowania procedury interwencji w szkole, stosowanie się do ich poleceń w trakcie zdarzenia;
- systematyczne doskonalenie kompetencji i umiejętności w zakresie niezbędnym do podejmowania działań określonych w w/w procedurze.

**KARTA INTERWENCJI W PRZYPADKU PODEJRZENIA O KRZYWDZENIU
UCZNIĄ/UCZENNICY**

1. Imię i nazwisko ucznia/uczennicy:

.....

2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia) – opis:

.....
.....
.....
.....

3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia:

.....
.....

4. Działania podjęte wobec ucznia/uczennicy:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Formy pomocy/plan wsparcia:

.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. Spotkania z rodzicem/opiekunem prawnym (data spotkania, informacje ze spotkania):

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Interwencja prawna (właściwe zakreślić):

- a. Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na policję/do prokuratury.
- b. Wniosek o wgląd w sytuację małoletniego/rodziny.
- c. Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”
- d. Inny rodzaj interwencji. Jaki? (opis)

.....
.....

8. Dane dotyczące interwencji (nazwa i adres organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

9. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli organizacja uzyskała informacje o wynikach/działania organizacji/działania rodziców:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Gdzie skierować opiekuna potrzebującego wsparcia dla siebie i dziecka?

- **Lokalne ośrodki pomocy społecznej** – oprócz wsparcia ekonomicznego, prawnego, mieszkaniowego, rzeczowego itd. wiele ośrodków oferuje również warsztaty podnoszenia umiejętności wychowawczych, kursy kompetencji rodzicielskich czy zajęcia w ramach „Akademii rodziców”. W OPS-ie istnieje ponadto możliwość uzyskania pomocy asystenta rodziny (na wniosek rodziców), a także zawnioskowania o asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością, jeśli rodzina posiada pod opieką dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności. Dla wielu rodzin możliwość uzyskania wsparcia asystenckiego jest tym, co ratuje dziecko i rodzinę przed trwałym kryzysem! Pomoc OPS-u jest nieodpłatna.
- **Ośrodki interwencji kryzysowej** – placówki prowadzone przez powiaty. Oferują pomoc osobom, które doświadczają trudnej sytuacji życiowej i braku równowagi psychicznej na skutek m.in.: śmierci bliskiej osoby, choroby własnej, dziecka czy innej bliskiej osoby, rozvodu/rozstania, konfliktów w rodzinie, zagrożenia przemocą. W ośrodku prowadzone jest poradnictwo psychologiczne, interwencja kryzysowa, krótkoterminowa psychoterapia, organizowane są warsztaty i grupy wsparcia. Pomoc OIK-u jest nieodpłatna.
- **Poradnie psychologiczno-pedagogiczne** – świadczą pomoc diagnostyczną i konsultacyjną, organizują kursy psychoedukacyjne i podnoszące kompetencje rodzicielskie (np. szkoła dla rodziców, warsztaty pozytywnej dyscypliny, warsztaty dla rodziców dzieci z ADHD). Pracują w nich zespoły orzecznicze, umożliwiające uzyskanie m.in. orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju, orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania. Pomoc w publicznej PPP jest bezpłatna.
- **Specjalistyczne poradnie rodzinne** – publiczne ośrodki świadczące pomoc psychologiczną i wsparcie dla par i rodzin. Udzielają konsultacji indywidualnych i rodzinnych, prowadzą psychoterapię dzieci i dorosłych, organizują warsztaty i grupy dla rodziców. Pomoc SPR jest bezpłatna.
- **Ośrodki wsparcia dziennego** (dawniej „światlice środowiskowe”) – pobyt dziecka w takim ośrodku trwa kilka godzin (głównie po lekcjach), jest bezpłatny i dobrowolny, a oferta kierowana jest przede wszystkim do rodzin borykających się z trudnościami wychowawczo-opiekuńczymi, które wychowują dzieci w wieku szkolnym. W ośrodkach wsparcia dziennego dzieci mogą otrzymać posiłek, pomoc w odrabianiu lekcji, uczestniczyć w zajęciach socjoterapeutycznych, kompensacyjnych i innych.
- **Środowiskowe centra zdrowia psychicznego dla dorosłych oraz środowiskowe centra zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży** – oferują wsparcie dla dzieci oraz rodziców

doświadczających kryzysu psychicznego i trudności rodzicielskich w formie indywidualnej, grup terapeutycznych i warsztatów. Centra działają w ramach NFZ.

- **Centra pomocy dzieciom** – są to miejsca, w których dzieci pokrzywdzone przestępstwem oraz ich opiekunowie otrzymują pod jednym dachem kompleksową i interdyscyplinarną pomoc. Oznacza to, że sprawę dziecka, które trafi pod opiekę centrum, prowadzi od początku do końca grupa tych samych profesjonalistów. Na spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego wspólnie podejmują decyzję, jakiego rodzaju wsparcia potrzebuje dziecko i jego opiekunowie. Strategię pomocy realizują – na ile jest to możliwe – pracownicy szkoły: psycholog, lekarz, pracownik socjalny. Odbywa się tu również przesłuchanie sądowe dziecka, jeśli jest to potrzebne. Mapę tych miejsc znajdziesz na stronie: <https://centrapomocydzieciom.fdds.pl/>.
- **Ogólnopolskie i lokalne organizacje pozarządowe zajmujące się wspieraniem rodziców i dzieci.** Warto zachęcić rodziców, aby sprawdzili i poszukali oferty dla siebie. Wśród dostępnych możliwości są między innymi: grupy wsparcia (dla rodziców małych dzieci, dla rodziców w żałobie, dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością itd.), konsultacje i terapie psychologiczne, warsztaty i zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców, warsztaty dla dzieci.

